

Mediatiserad religion i ramen av humor

En studie av den amerikanska sitcom-serien the Big Bang Theory

---

Mediatized religion in a humour context: a study of the American sitcom-series the Big Bang Theory

---

Emma Andersson Happe

Fakulteten för Humaniora och samhällsvetenskap

Ämneslärarprogrammet: Gymnasieskolan Religionsvetenskap

C-uppsats / 15 hp

Wilhelm Kardemark

Kristian Niemi

2015-01-22

Abstract

Since 2007 the American sitcom the Big Bang Theory has spread throughout the world. With its twenty million watchers it is one of the most popular sitcoms of our time. The starting point for this essay is that the humourous series with the more or less geeky main characters is more than just entertainment - it is a part of the mediatization of religion. This means that media is affecting the recipients' view on religion in general and the personal religion. As we watch TV, we get socialized into how to act in our every day life. In this case, it is about religion depicted as entertainment. Through a film analysis of a number of selected scenes from the first three seasons of the series, this essay stresses the representation of the religious traditions Judaism, Christianity, Hinduism and religion in general. On the basis of ethnocentrism, exoticism and a differentiation between religious praxis and religious beliefs my conclusion is that Jews are portrayed in a very "modern" and secular way, Christians are narrow-minded and quite stupid and Hindus are doing strange rituals and believe in very unreasonable phenomena. Religion in general is portrayed as something accepted but it should be rational and religious practice has its own time and place.

Keywords: religion, mediatization, The Big Bang Theory, humour, stereotypes, sitcom

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte och frågeställningar.....	4
1.2. Disposition.....	4
1.3. Metod, urval och diskussionsteorier.....	4
1.3.1. Urval och material.....	4
1.3.2. Metod.....	5
1.3.3. Mediatisering.....	7
1.3.4. Etnocentrism och exotism.....	7
1.4. Forskningsbakgrund.....	9
1.4.1. Nyandliga rörelser och nya kyrkor i amerikanska animerade humorserier.....	9
1.4.2. Religion och humor.....	10
1.4.3. Film och religion.....	11
1.4.4. Levd religion.....	11
2. Resultat och analys.....	13
2.1. Karaktärerna i The Big Bang Theory.....	13
2.2. Resultat och analys av materialet.....	14
2.2.1. Måltid med Sheldons mamma.....	14
2.2.2. Om Howard skulle vara en judisk robot.....	15
2.2.3. Howard äter fläsk.....	16
2.2.4. Howard ska enligt sin mamma dejta en judinna.....	17
2.2.5. Rajeshs nästa liv.....	18
2.2.6. Sheldon har rymt till sin mamma i Texas,.....	19
2.2.7. Rajesh ska lära Sheldon att meditera.....	20
2.3. Analys av kategorierna i sin helhet.....	22
2.3.1. Relationer.....	22
2.3.2. Synen på den egna och andras religion hos karaktärerna.....	22
2.3.3. Traditioner.....	23
3. Slutsatser.....	24
4. Avslutande diskussion.....	25
5. Sammanfattning.....	28
Käll- och litteraturförteckning.....	29
Artiklar och böcker.....	29
Avsnitt.....	30
Digitala källor.....	30

1. Inledning

Historiskt är det i första hand familjen, skolan och kyrkan som format och socialiserat människor, idag måste vi addera media i dess olika former i den beskrivningen och degradera kyrkans inflytande. I västvärlden råder det en mediatisering (eng. mediatization) och detta gäller även religion.¹ Med detta menas att media är för många idag en primär källa av representation av och möte med olika religiösa traditioner.²

Tack vare streaming och on-demand kan människor över hela världen nås av samma sändning samtidigt. Ett program som världen över har slagit igenom är den amerikanska TV-serien the Big Bang Theory från 2007. Sedan dess har serien vuxit till att bli mycket populär. Det finns idag 8 säsonger av serien och den sjunde säsongen som visades under 2013-2014 hade den totalt 20 miljoner tittare, det enda som hade fler tittare var NBC Sunday Night Football med drygt en miljon fler.³

Serien handlar om en liten grupp unga, socialt oförmögna vetenskapsmän och människorna i deras närhet. Som tittare får man följa med i deras vardag och trevande försök till sociala interaktioner. I flertalet av avsnitten i serien hittas samtal om religion, då det bland karaktärerna finns tre religiösa tillhörigheter. Eftersom serien har en väldigt stor publik, och framför allt en lite yngre, är det många som nås av dessa bilder av religiositet som förmedlas i ramen för underhållning. Hur dessa religioner levs och framställs i serien är studieobjektet i denna uppsats. Med utgångspunkten att detta kan vara ett vardagligt möte med religiositet är frågan vad det är man möts av – är det förlöjligade stereotyper eller människor som är som alla andra men med en personlig tro?

---

¹ Hjarvard, Stig, ur: Northern Lights: Film & Media Studies Yearbook, Volym 6, Nummer 1, Juni 2008, s 13

² Hjarvard, Stig, Lövheim Mia, Mediatization and religion : Nordic perspectives , Göteborg : Nordicom, 2012, s 27

³ Webb Mitovich, Matt, <http://tvline.com/2014/05/22/tv-season-rankings-2013-2014-big-bang-theory-greys-anatomy/> hämtad 2014-11-13

1.1. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att analysera hur de tre religiösa traditionerna kristendom, judendom och hinduism framställs i tv-serien the Big Bang Theory. För att uppfylla detta syfte utgår jag ifrån följande frågeställningar;

1. Hur framställs de tre religionerna?
2. Vilka skillnader finns i hur religionerna framställs?

Mitt resultat kommer sedan att diskuteras med hjälp av teorierna om medialisering samt etnocentrism och exotism.

1.2. Disposition

Inledningskapitlet i uppsatsen är till för att visa på vilka ramar som undersökningen förhåller sig till, vad syftet är, vad som undersöks, vad som tidigare gjorts inom forskningsområdet samt hur undersökningen skall gå till. Efter dessa delar kommer redogörelsen för undersökningen samt dess resultat. Under rubriken Resultat och analys presenteras de sju scenerna med efterföljande analys. Sist i det avsnittet följer en analys av de kategorier som scenerna delats in i för att ge en mer sammanfattad bild. Därefter under rubriken Slutsatser kommer svaren på mina frågeställningar utifrån Resultat och analys att behandlas. Efterföljande rubrik Diskussion syftar till att diskutera de resultat jag kommit fram till utifrån de teorier som presenterats i delen Metod, urval och diskussionsteorier samt att koppla analys och resultat till den tidigare forskningen. Slutligen görs en kortfattad sammanfattning av hela arbetet.

Anledningen till att jag valt att ha slutsatser före diskussion, och inte tvärt om som också förekommer i uppsatser och avhandlingar, är att jag bygger min diskussion på slutsatserna samt att för tydlighetens skull visar slutsatserna direkt efterföljande resultat och analys.

1.3. Metod, urval och diskussionsteorier

1.3.1. *Urval och material*

Utifrån mina urvalskriterier har jag valt att analysera sju scener ur seriens tre första säsonger där de religiösa traditionerna kristendom, judendom och hinduism påträffas. Vid påbörjan av min urvalsprocess var utgångspunkten skriftliga summeringar av avsnitten från en fan-site⁴ då det finns inga officiella summeringar av CBS.

---

⁴ The Big Bang Theory Wiki, <http://bigbangtheory.wikia.com/>

För att kunna besvara frågeställningarna och för att begränsa urvalet av scener använder jag mig av tre kategorier för teman i scener som jag granskar;

- Relationer - innefattar diskussioner om äktenskap, att hitta en partner, att dejta samt sexualitet där motiveringen till åsikter byggs på religiositet.
- Synen på den egna och andras religion hos karaktärerna – scener som behandlar åsikter om religiositet över lag eller en specifik religion eller dess traditioner.
- Traditioner – scener som behandlar handlingar som är något som man antingen alltid gör eller alltid har gjort som har grund i någon av religionerna. I begreppet inkluderas även företeelser som handlar om trosföreställningar.

Serien är producerad av amerikanska tv-kanalen CBS (Colombia Broadcasting System) och är skapad av Chuck Lorre samt Bill Prady. Chuck Lorre är jude, detta kommer att diskuteras kort under rubriken Avslutande Diskussion. Bill Prady:s religiösa tillhörighet är okänd. Dessa är dock inte alltid de som skrivit avsnitten, det finns ett flertal andra story-författare.

Huvudhandlingen som utspelas i nutid följer de två fysikerna dr. Leonard Hofstadter (Johnny Galecki) och dr. Sheldon Cooper (Jim Parsons) som bor tillsammans i Pasadena i Kalifornien. De har bägge två mer eller mindre svårt i sociala situationer vilket gör sökandet av en partner besvärligt. Deras intressen involverar serie-tidningar och fantasy-rollspel, bland annat med sina vänner dr Rajesh Koothrappali (Kunal Nayyar) som kommer ifrån Indien och Howard Wolowitz (Simon Helberg).⁵ Dessa vänner är ovanligt kunniga inom diverse områden och deras oförmåga till socialt samspel skapar många humoristiska situationer. Alla är forskare inom ramen av naturvetenskap.

1.3.2. *Metod*

Filmanalys är en metod som används för att undersöka rörligt bildmaterial och filmvetenskap som område handlar mycket om att belysa tendenser i samtiden som det analyserade materialet ger uttryck för. För att påbörja en filmanalys bör det först göras en reflektion kring materialets kontext och bakgrund; hur samtiden ser ut, var den kommer från i världen, från vem, dess tema, målgrupp osv. Efter blivit medveten om dessa delar kan nästa steg tas, att systematisera det filmade materialet utifrån analysens syfte och göra indelningar av vad som är relevant för studien och inte, innan sista steget av att presentera analysen. Inom analys av filmat material finns det ingen standardiserad metod förutom dessa nyss nämnda övergripliga steg, eftersom det finns många olika genrer är det svårt att skapa en metod som går att applicera på allt. Det beror även i mycket stor utsträckning av vad som ämnas undersökas i

---

⁵ CBS Interactive, http://www.cbs.com/shows/big_bang_theory/about/, hämtad 2014-11-17

filmen, till exempel om studieobjektet är kvinnors framställning eller om det handlar om användandet av musik är det ovanligt att samma metodiska verktyg kan användas. Det finns dock några få komponenter som i stort sett alla filmer, nästan oavsett genre, kan analyseras utifrån.⁶ Dessa delar är berättandet, musik, stil, skådespelare samt intertextualitet. Av dessa kategorier kommer jag endast att använda mig av berättandet och i viss utsträckning intertextualitet eftersom de andra kategorierna hänvisar till att undersöka något som är irrelevant i förhållande till mitt syfte och frågeställningar.

Berättandet handlar om den övergripande handlingen i filmen, eller vad som händer i scenerna.⁷ Eftersom denna uppsats enbart kommer att behandla scener och inte hela avsnitt eller någon film kommer berättandet endast handla om scenens sammanhang och vad som händer, ide begrepp som man annars brukar använda för att dela upp en film i kommer inte att användas.

Musik är inget som kommer att läggas vikt vid eftersom det inte hjälper mig att besvara frågeställningarna samt att serien använder sig mycket lite utav musik. Skådespelarnas roll i filmen är inte heller intressant eftersom det är själva handlingen som är tyngdpunkten i denna studie.

På grund av att studieobjektet i första hand är hur karaktärerna uttrycker sig om och visar sin religion läggs följande kategori till;

Kommunikation - med detta avser jag alla diskussioner och där inkluderat kroppsspråk. Att kalla det kommunikation istället för replikutbyte eller liknande syftar till att kommunikation mellan personer är så mycket mer än bara det talade ordet. Hållning och tonläge är väldigt viktigt för hur någonting uppfattas av mottagaren, i detta fall speciellt med tanke på att filmat material handlar om en kombination av att se och höra någonting.

Här används även i viss utsträckning intertextualitet, alltså att det filmade materialet anspelar på tittarens förförståelse av andra saker.⁸ I detta fall är det starkt kopplat till stereotyper och fördomar.

Dessa verktyg, analys av berättandet, kommunikationen samt intertextualitet, används alltså för att belysa hur religion framställs.

Vem det är som gör analysen blir i detta fall viktigt, till exempel om det är en person utan någon större kunskap om religionsvetenskap eller om det är någon som tillhör någon av de tre traditionerna som påträffas i serien. Var i världen tolkaren befinner sig har också inverkan, en amerikan ser antagligen inte skildringarna på samma sätt som mig som sitter i Sverige eftersom den religiösa sfären antagligen ser annorlunda ut. Eftersom det är svårt att helt sätta sig in i hur någon annan skulle tolka något, och det

---

⁶ Andersson, Lars Gustaf, & Hedling, Erik, *Filmanalys*, Lund: Studentlitteratur, 1999. s 5-8

⁷ Ibid. s 14

⁸ Ibid. s 17

skulle dessutom bygga på generaliseringar, är utgångspunkten min egen – studerande av religionsvetenskap i Sverige.

1.3.3. *Mediatisering*

Denna teori används som en utgångspunkt för varför mitt ämne är relevant samt används för att göra en fördjupad diskussion av konsekvenserna av framställningarna. Den används alltså inte för att analysera materialet, enbart för att diskutera slutsatserna.

Denna teori bygger på att media påverkar religion och religiositet (bland annat). Hjarvard delar in denna utveckling i tre olika riktningar. Dels att media är en viktig och i vissa fall primär källa till bilder av religiositet och religioner, att religionen påverkas av den genre av media som den befinner sig i, till exempel är det skillnad på religion i en science-fiction serie och en granskande tidningsartikel, samt att media har blivit en omgivning som förändrat sociala relationer, kulturella grupperingar samt blivit stora aktörer för firanden av nationella och kulturella händelser. Media har övertagit många av de funktioner som kyrkan tidigare haft, till exempel satt moraliska normer, trösta människor i kris och terapeutiska funktioner.⁹ Vidare ser Hjarvard att det finns tre olika typer av mediatiserad religion som har med dessa utvecklingar att göra. Det första är religiös media som försöker skapa mediabaserade religiösa församlingar och religiösa identiteter. Den andra är att journalism gett religion ett stort utrymme i den offentliga politiska diskussionen. Den sista är ”banal religion” där religion blir en vara för underhållning och självförverkligande.¹⁰

Det är viktigt i sammanhanget att skilja på mediatisering och medialisering. Medialisering syftar till att någonting som förmedlas genom olika medier påverkas av möjligheterna i just det medie-formatet. Till exempel är det skillnad på om någon vill sprida ett religiöst budskap via en radiosändning eller om det görs genom en tidningsartikel – även om samma sak skulle sägas eller skrivas skulle mottagandet bli annorlunda på grund av mediet. Medialisering handlar därmed om sammanhangen som något försöker förmedlas genom och hur mottagandet blir av dessa begränsningar i de olika formaten.¹¹

1.3.4. *Etnocentrism och exotism*

Dessa teorier kommer liksom mediatisering att användas för att diskutera resultatet av analysen.

---

⁹ Hjarvard, Stig, Lövheim Mia, *Mediatization and religion*, Göteborg: Nordicom, 2012, s 27

¹⁰ Ibid. s 28

¹¹ Hjarvard, Stig, ”The mediatization of religion” ur: *Northern Lights*, Volym 6, Nummer 1, juni 2008, s 14

Etnocentrism handlar, som ordet i sig avslöjar, om etnicitet och att något står i centrum. I detta fall handlar det om att det är det egna som är centrum och därmed ses som utgångspunkt.¹² När det egna är utgångspunkten skapar detta ett negativt synsätt på andra som inte är likadana, ofta minoriteter. Det finns många orsaker till detta synsätt men en viktig komponent för detta är religion. Även om de flesta religioner innefattar positiva företeelser som gemenskap, givmildhet samt medmänsklighet har det blivit ett skäl till detta fientliga sätt att se på andra människor.¹³

Exotism är en slags motsats till etnocentrism, det handlar istället om att det som inte är likt det egna är eftersträvansvärt och något positivt och spännande. Detta synsätt har kopplingar till konst och musik, där det innebär att 'låna in' något från ett fjärran land som är spännande, annorlunda i positiv bemärkelse eller vackert. Under 1800-talet var detta som störst och en av de konstnärer som förknippas med det är Paul Gauguin. Exotism kan vara att vid utlandsresor bara leta efter specifika saker som uppfattas som härliga och annorlunda jämfört med det man är van vid, att hitta en motsats till vad som finns hemma. Även om det är ett positivt sätt att se på andra kulturer eller platser kan det innebära negativa konsekvenser för den som blir romantiserad, till exempel om det finns positiva fördomar som inte är sanna. Då kan grupper av människor känna sig missuppfattade och dömda på förhand.¹⁴

Det som dessa teorier har gemensamt är en tanke om 'vi och dem' – det finns vi som är bekant också finns det dem som är okänt, dem är dessutom motsatsen till vad vi är.

Bakgrunden till dessa teorier hittas ibland annat i teorin om orientalism, där utgångspunkten istället är plats och tidsbestämd- nämligen Europa under kolonialtiden.¹⁵ Det är tack vare kolonialismen som orientalismen föddes, människor åkte till nya delar av världen och upplevde saker som de aldrig stött på tidigare och de upptäcktsresande började studera dessa "annorlunda kulturer". Det finns åtskilliga berättelser om hur annorlunda andra kulturer var från den tiden. Ett exempel som teorins upphovsman Said lägger fram är ur *An Account of the Manners and Customs of the Modern Egyptians* (1860) av Edward William Lane, berättas det om hur en man som hade skurit upp sin buk och bar sina inälvor på ett fat framför sig i processionen till ett bröllop. Inälvorna stoppade han sedan tillbaka när processionen var avklarad och var sedan sjuk ett par dagar men överlevde.¹⁶

För att förtydliga kommer endast etnocentrism och exotism, inte orientalism, att användas för att diskutera resultatet.

---

¹² Nationalencyklopedin; etnocentrism, www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/etnocentrism , hämtad 2015-01-19

¹³ Capucio, Dave Dean, *Religion and Ethnocentrism*, Leiden: Brill, 2010, s 1-2

¹⁴ Sveriges radio, "Exotism - om Gauguin och sex, slumturiism och fördomar", <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/65881?programid=3810> , hämtad 2015-01-19

¹⁵ Said Edward W. *Orientalism*, Stockholm: Ordfronts Förlag, 1993, s 3-4

¹⁶ Ibid. s 113

1.4. Forskningsbakgrund

Eftersom det inte finns ett stort urval av tidigare forskning inom det specifika området tv-serier och religion kommer en del av presentationen av tidigare forskning vara forskning som är angränsade till mitt studieområde.

1.4.1. *Nyandliga rörelser och nya kyrkor i amerikanska animerade humorserier*

David Feltmate, Filosofie doktor i religionssociologi, massmedia och kultur, skriver i sin artikel "New Religious Movements in Animated Adult Sitcoms" om hur nyandliga och nya samfund porträtteras i de tre animerade serierna *The Simpsons*, *South Park* samt *Family Guy*. Där diskuterar han att det går att kategorisera framställningarna som "Accepterade", "Irriterande", "Vilseledd", "Opålitliga" och "Farliga". Dessa kategorier visar på att det finns en gradering av hur olika traditioner framställs och att traditionerna ofta framställs på samma sätt.¹⁷ Första exemplet som Feltmate tar är Wicca-rörelsen i ett avsnitt i *the Simpsons*, där framställs rörelsen som en öppen och välkomnande feministisk religion och serien framhåller över lag amerikansk individualism och liberala värderingar, vilket Wicca är helt i linje med. Serien till och med i viss utsträckning försvarar Wicca som annars ofta utpekas som satanister genom att visa dem som kärleksfulla och stärkande för kvinnor. Även om skämt görs om dem och de framställs som något annorlunda är ändå helhetsbilden av rörelsen att den är god, den blir "Accepterad".¹⁸ För att exemplifiera de "Irriterande" rörelserna eller samfunden tas exemplen Jesu Kristi Kyrka av Sista Dagens Heliga eller mer kända som Mormonerna och Jehovas Vittnen. Stor del av denna mindre positiva framställning beror på missförstånd av rörelsernas kärna samt att bägge är kända för deras missionerande. I *the Simpsons* gör man direkt narr av Jehovas vittnen där två personer är på väg att knacka på familjens dörr när de istället beslutar sig för att sluta störa folk och försöka konvertera dem och istället skaffa sig riktiga jobb. På liknande sätt görs med Mormoner i ett annat avsnitt, men i detta fall porträtteras hur underligt och fel månggifte är och att Mormoner är sexuellt avvikande människor på grund av detta.¹⁹ I *South Park* får Mormonerna bli porträtterade som "Vilseledd" genom att göra humor av sannolikheten för hur äkta Mormons Bok är. Här framställs kyrkan som vilseledd av grundaren som enligt karaktärerna endast skulle ha hittat på allting, men samtidigt framhävs att teologin i sig är god och ofarlig.²⁰ Den näst sista kategorin exemplifieras också ifrån *Southpark* samt *the Simpsons*. Scientologerna och Frimurarna är de som porträtteras som "Opålitliga". I *South Park* är poängen i avsnittet att Scientologikyrkan ljuger och dessutom tar betalt för det. I *the Simpsons* handlar ett avsnitt om en underjordisk grupp med olika ledare i samhället, som har klara referenser till Frimurarna men

---

¹⁷ Feltmate David, "New Religious Movements in Animated Adult Sitcoms - A Spectrum of Portrayals" ur: *Religion Compass* 5/7 (2011): 343–354, s 343

¹⁸ *Ibid.* s 344

¹⁹ *Ibid.* s 345

²⁰ *Ibid.* s 346

som går under ett annat namn. Eftersom Frimurarna alltid varit ett slutet sällskap och historiskt sett varit ansedda som opålitliga görs det även här, liksom andra konspirationsteorier som finns kring dem förstärks i andan av underhållning.²¹ De ”Farliga” rörelserna eller samfunden är kopplat till hjärntvätt och våld. I the Simpsons får man möta de påhittade the Movementarians som hjärntvättar och tar sina medlemmars pengar för egen vinning. Dessa är visserligen inte våldsamma, men farliga eftersom de tar bort något så dyrbart som den egna viljan. I Family Guy hittas däremot i ett avsnitt en rörelse som är både hjärntvättande och våldsam, där går familjens dotter med i en rörelse som på många sätt är en imitation av Heaven’s Gate och där medlemmarna slutligen begår kollektivt självmord. Allt i en humoristisk anda.²² Dessa exempel visar på den glidande skalan som populärkultur använder sig av vad det gäller religion och som når ut till tittare över hela världen. Det är även tydligt att när humor och religion sammanfaller är det stereotyper som skapare av serier använder sig av. En av Feltmates frågor i slutet av artikeln är mycket intressant; Varför anser de som censurerar att dessa stereotyper är acceptabelt innehåll i offentlig media?²³

1.4.2. *Religion och humor*

Feltmate skriver i en annan artikel mer specifikt om humor och religion, mer exakt användandet av stereotypiska bilder för att skapa satir över religiösa samfund. Utgångspunkten för analysen är ett avsnitt ur South Park som handlar om en Jungfru Maria-staty i staden som blöder, satir över katolska kyrkan som gjorde att organisationen Catholic League, som ägnar sig åt att försvara den katolska kyrkan mot förtal, opponerade sig mot att avsnittet skulle sändas eller på annat sätt spridas. Skaparna och TV-bolaget försvarade sig då med den amerikanska ”freedom of speech” medan den katolska organisationen påkallar att deras kyrka blivit kränkt. Detta avsnitt är bara ett av många där kristendom och specifikt katolicism kritiserats, men som de flesta tittare antagligen bara ser som underhållning.²⁴ Feltmate ser att anledningen till denna upprepade kritik och förlöjligande handlar om att skaparna av serien vill göra ett ställningstagande mot katolska kyrkan för att de anser att den behöver bli uppläxad eftersom den har misslyckats.²⁵ Vad säger då detta om humor och religion? Anledningen till att många uppfattar det som roligt beror på att skaparna av serien har kastat om tittarens förståelse av religion och skapar en orimlighet som kan finnas underhållande.²⁶ Det är dock inte alla religiösa traditioner som det drivs med på samma sätt, till exempel stoppades South Parks grundare från att göra ett avsnitt där muslimer stod i fokus. Anledningen till att TV-bolaget opponerade sig mot detta var på grund av rädsla för att det skulle

---

²¹ Ibid. s 347-348

²² Ibid. s 348-350

²³ Ibid. s 350-351

²⁴ Feltmate David, ”Cowards, Critics, and Catholics” ur: *Bulletin For The Study Of Religion*, Volym 42, Nummer 3, september 2013, s 2

²⁵ Ibid. s 4

²⁶ Ibid. s 6

kunna trigga ”muslimskt våld” – här görs det skillnad mellan muslimers våldsbenägen och katolikers. Katoliker ses inte som något allvarligt hot och tillåts därför drivas fritt med. I fallet med South Park är det tydligt att det är de troende som förlöjligas och förminskas i namnet av underhållning och kritik. Humorn används för att direkt förtrycka religiösa grupper i namnet av åsiktsfrihet.²⁷

1.4.3. *Film och religion*

Docenten i systematisk teologi Ola Sigurdson diskuterar i sitt kapitel om teologiska synsätt på film i antologin *Film och religion* att film är ett gemensamt sätt för samhällen att uttrycka saker som normer och förhoppningar. Hur kärlek och relationer ska vara är ett typiskt exempel på detta, hur man lever i ett förhållande, när det är dags att lämna det eller, så att säga, ta det till nästa steg får vi lära oss av alla kärleksfilmer. Likaså tar tittaren till sig hur religion bör vara eftersom vi inte längre enbart kan lita till vårt eget förnuft för att bestämma detta.²⁸ Sigurdson benar ut fyra olika kategorier av religion i film där den första är filmer där det inte finns någon uppenbar koppling till religiöst innehåll men inte heller någon underliggande handling som syftar till en religiös problematik. Även om denna avsaknad av teologiska tankar i första anblick ses som ointressant hävdar Sigurdson att det är intressant för en teolog att granska sådant material ändå till exempel som ett tecken på en tidsanda eller kultur. Den andra kategorin är filmer som inte har någon uppenbar koppling till teologi men som har en teologisk problematik i handlingen. Här nämns Tomas Moodyssons film *Tillsammans* från år 2000 som ett exempel där försoningsproblematiken är något som alltid varit ett teologiskt dilemma. En tredje kategori är filmer där det inte finns någon gestaltning av religion men som innehåller någon slags religiös referens. Här ges exemplet filmen *Miffo* från år 2003 där huvudpersonen är en präst men vars tro och religiositet inte har någon inverkan på filmens handling eller progression. Den sista kategorin är de filmer som gestaltar en religiös problematik samt har religiösa referenser. Till denna kategori hör till exempel alla Jesus-filmer som gjorts genom tiderna. Med andra ord är det filmer som uttryckligen handlar om religiösa berättelser eller frågor.²⁹

1.4.4. *Lived religion*

Meredith B McGuire, professor i sociologi och antropologi, undersöker i *Lived religion* ett antal personers religiositet och andlighet för att belysa komplexiteten av subjektiv religiositet.³⁰ Till detta

---

²⁷ Ibid. s 8-9

²⁸ Sigurdson, Ola, ”Vem skriver manus till mitt liv?” ur: red: Tomas Axelson och Ola Sigurdson, *Film och religion*, Örebro: Cordia, 2005, s 56-57

²⁹ Ibid. s 58-60

³⁰ McGuire, Meredith. B. *Lived religion*. [elektronisk resurs], Oxford; New York: Oxford University Press, 2008 s 16

använder hon uttrycket ”levd religion” som betecknar hur människor faktiskt upplever och ger uttryck för sin religion. I stor utsträckning skapas individers religion i samspel med andra människor, vilket gör att levd religion inte enbart handlar om bara en person. Det handlar även om upprätthålla den verklighet som människor upplever sig leva i med hjälp av andra runt omkring sig som delar samma synsätt. Religiöst görande är ett sätt att göra religionen verklig, där möts det transcendenta och det profana. Ett exempel som ges är den vietnamesiske munken som uppmuntrade anhängare till att le och andas för att uppnå ett tillstånd av inre frid och även kunde skapa fred och stoppa konflikter.³¹ Som exemplet visar på måste det inte finnas någon logik i utövandet utan det ska vara praktiskt sammanhängande – det måste passa in i vardagen samt ge känslan av att uträtta någonting. Praktikaliteten i görandet är i många just nu populära religioner en stor dragningskraft i något som annars av många uppfattas som oförnuftiga. Frågan om oförnuftighet är ofta viktigare för intellektuella personer eller personer som har utbildning inom det område som praktiserandet berör. Till exempel kvinnan som McGuire skriver om som arbetar inom sjukvården men som utanför arbetet ägnar sig åt healing och som inte kan förklara varför en välsignad tygbit skulle fungera bättre om den är i bomull än om den skulle vara i ett syntetiskt material. När kvinnan pratar om det blir hon lite förnärmad när hon själv hör hur ologiskt det hon säger låter.³² Slutpoängen i avhandlingen är att forskning sällan fångar människors fulla religiositet eftersom den har så snäv bild av vad det innebär att vara religiös. Vad som är religiöst görande är inte bundet till specifika platser eller ritualer som direkt kan ses som religiösa och kopplade till en tradition utan är oerhört komplext och mer djupgående än så.³³

---

³¹ Ibid. s 12-13

³² Ibid. s 15-16

³³ Ibid. s 185

2. Resultat och analys

Denna del består av resultat och analys av de enskilda scenerna och till sist görs en helhetsanalys av de kategorier som scenerna delats in i. För att ge en bättre förståelse för scenerna görs först lite närmare beskrivningar av de centrala karaktärerna innan själva scenerna avhandlas.

2.1. Karaktärerna i The Big Bang Theory

På grund av att CBS inte har någon beskrivning av karaktärerna är följande beskrivningar gjorda utifrån de aktuella avsnitten.

Sheldon Cooper har doktorerat i teoretisk partikelfysik och är uppväxt i Texas, som är en av de mer kristna sydstaterna i USA, i en kristen familj och är därmed kristet uppfostrad. Han har ett IQ på 187 och kan otroligt mycket om mycket. Han har drag av Aspergerssyndrom samt tvångssyndrom och framstår som asexuell. Om han verkligen har någon av dessa diagnoser och hans sexuella orientering bekräftas inte i serien. Sheldon har svårt att avläsa sociala koder och har allmänna svårigheter med den sociala delarna i livet. Eftersom han är mycket intelligent och är medveten om det är detta någonting han ofta påpekar i diskussioner. Det tvångsmässiga i hans beteende är bland annat hans rutiner för varje veckodag som inte får rubbas, speciell plats i lägenhetens soffa och tvångshandlingar som är kopplade till hygien.

Sheldons mamma, Mary Cooper, återkommer i serien minst en gång per säsong. Hon har förutom Sheldon två barn till och hennes man är avliden sedan ett antal år tillbaka. Hon är den enda som kan kontrollera Sheldon som annars sällan gör något om han själv inte vill eller inte ser att det finns någon nödvändighet i det. Hon är den som uppfostrat familjen kristet och är väldigt hängiven till sin tro.

Leonard Hofstadter är doktor i experimentell fysik och är den bland de manliga karaktärerna som är den som har högst social förmåga. Eftersom han har bott med Sheldon länge är det han av vännerna som känner honom bäst och får därför väldigt ofta förklara Sheldons beteende och stoppa människor från att göra saker som på ett eller annat sätt triggat honom till att bli upprörd eller göra långa utläggningar. Han har ingen uttalad religiös tillhörighet och är som ovan nämnt en av huvudpersonerna i serien.

Howard Wolowitz är maskintekniker och arbetar på California Institute of Technology med Sheldon, Leonard och Rajesh. Han är född jude men är inte troende och bor största delen av serien med sin mamma som har svårt att klippa navelsträngen. Han anser sig själv vara en kvinnokarl men längre fram i serien gifter han sig. När han under serien inte är i ett förhållande flörtar han ofta mycket sexistiskt med alla kvinnor som han attraheras av.

Rajesh Koothrappali, kallad Raj, är doktor i astrofysik och kommer ifrån en rik familj i New Delhi i Indien. Han lider av selektiv stumhet inför kvinnor om han inte är berusad. På grund av hans härkomst är

hinduism och indisk kultur samtalsämnen som återkommer i serien. Även han har svårt att i vissa tillfällen att läsa av sociala sammanhang och vad som är lämpligt eller ej.

2.2. Resultat och analys av materialet

Vissa delar av transkriberingen är sammanfattningar på grund av att det är det lämpligaste sättet att få fram sammanhanget samt att det ska vara enkelt att förstå om man inte har sett varken avsnittet eller serien.

Scenerna är kategoriserade i rubrikerna och flera av dem faller in under fler än en kategori, men jag har valt dessa utifrån att det är de som är mest uppenbara för att undvika överanalysering.

Konversationerna är översatta till svenska av mig.

2.2.1. Måltid med Sheldons mamma

Säsong 1 avsnitt 4, *The Luminous Fish Effect* 15 okt 2007 (10:21-15:18)– Traditioner och synen på den egna och andras religion hos karaktärerna

Efter att ha blivit avskedad från universitetet, på grund av att han varit otrevlig mot sin chef, får Sheldon en kris och börjar sysselsätta sig med diverse underliga aktiviteter vilket till slut inte ger rumskompisen Leonard något annat val än att ringa Sheldons mamma, Mrs. Cooper. Hon anländer och efter en kort konversation stormar Sheldon in på sitt rum.

I nästa scen, som utspelar sig i Leonard och Sheldons lägenhet, ska Mrs. Cooper, grannen Penny, Leonard, Rajesh samt Howard äta middag medan Sheldon fortfarande är instängd på sitt rum.

Medan Mrs. Cooper förbereder maten pratar gruppen om Sheldon och när hon ska lägga upp maten på allas tallrikar vänder hos sig till Rajesh och säger: ”Jag har lagat kyckling. Jag hoppas att det inte är ett av djuren som ni tror är magiska.”

Rajesh ser påhoppad ut och skakar lite på huvudet. Konversationen fortsätter om Sheldon. Alla fem sedan går och sätter sig ner i soffgruppen för att äta och fortsätter att prata. [Mrs. Cooper]: Nu är det dags att äta.

De andra börjar äta men slutar.

[Mrs. Cooper:] Herre, vi tackar dig för maten och för alla dina gåvor. Vi ber att du hjälper Sheldon att komma på fötter igen.

Hon vänder sig till Rajesh och Howard

[Mrs. Cooper:] Efter en stund av tyst meditation avslutar jag med: i Jesu namn, men ni behöver inte känna er skyldiga att vara med. Såvida den Helige Ande inte rör vid er förstås.

Howard och Rajesh ser förvirrade ut och sedan fattar Mrs. Cooper Howards hand och sänker sitt huvud och Howard ser ännu mer osäker ut och tittar på Rajesh och fattar osäkert hans hand också.

Scenen är väldigt vardaglig och till en början är det en trevlig stämning men allt närmare slutet är den lite mer obekväma.

Att Mrs. Cooper frågar indirekt den selektivt stumme Rajesh om han anser att kyckling är ett magiskt djur sätter tonen för hennes synsätt på hinduism. Hon själv är etnocentrisk och ser Rajesh och indier över lag som den andre som annorlunda, eller som till och med är motsats till det bekanta, som i detta fall är kristet och amerikanskt. Att hon använder ordet 'magiska' innebär att hinduism skulle vara en religion med mycket magi, vilket med en kristen persons ögon är något påhittat och högst överkligt. Frågan som hon egentligen ställer är 'Äter du kyckling?' men för att göra situationen rolig för tittarna görs istället denna formulering som är rolig dels på grund av Mrs. Coopers okunnighet samt över hinduism eftersom den religionen är så annorlunda mot kristendomen. Hon blir i denna scen 'den dumma amerikanen' och även 'den kristna dumma amerikanen' som har fördomar mot andra kulturer som ligger långt ifrån den egna.

Att hon sedan ber bordsbön, som är en del av hur hon lever i sin kristna tradition görs väldigt allvarligt, men detta blir även sedan skämtsamt när Mrs. Cooper vänder sig till Rajesh och Howard. Det hon säger visar på hennes övertygelse om att hennes religion är den rätta och att det 'bara' är upp till Rajesh och Howard att ta sig till den. Deras reaktion på detta, de blir obekväma, är en markering av att detta inte är ett välkommet beteende för dem, och därmed även hur tittarna borde reagera på scenen. Det är hon som betar sig underligt och att ett sådant beteende är inte accepterat – att uttrycka sin religiositet och försöka påverka någon annans är inte accepterat.

De andra i rummet reagerar på hennes religiösa görande och visar att detta är någonting onormalt. Att be bordsbön är antagligen viktigt för henne och någonting som hon kanske gör vid varje måltid. Att de andra ogillar det ger signalen av att det oavsett hur viktigt det är för henne inte är välkommet hos dem.

2.2.2. *Om Howard skulle vara en judisk robot*

Säsong 1 avsnitt 9, *The Cooper-Hofstadter Polarization* 17 mars 2008 (3:13- 3:55) – Traditioner

De fyra vännerna Sheldon, Howard, Leonard och Rajesh befinner sig hemma hos Sheldon och Leonard. De håller på att plocka i ordning efter att ha suttit med sina datorer tillsammans i soffan.

[Sheldon som ser väldigt nöjd ut:] Vet ni, i framtiden när vi är okroppsliga hjärnor i burkar så kommer vi att se tillbaka på detta som åtta väl bortslösade timmar. [Rajesh:] Jag vill inte vara i en burk. Jag vill ha min hjärna i en androidkropp. Åtta fot

lång och vältränad. [Howard:] Jag håller med dig. Jag måste bara se till att om jag är en syntetisk människa, att jag då fortfarande är jude.

De andra stannar upp med städandet och tittar frågande på Howard.

[Howard:] Jag lovade min mamma.

Sheldon himlar med ögonen och skakar på huvudet medan Rajesh nickar instämmande och ser samtidigt eftertänksam ut.

[Rajesh:] Jag antar att du kan få din android-penis omskuren. Men det är något som din rabbin måste diskutera med tillverkaren. [Sheldon:] Inte för att nämna, du måste stänga av på lördagar.

Om vi bortser från det bisarra i denna konversation med att placera in en mänsklig hjärna i en robot och fokuserar på vad de faktiskt säger om vad det är som skulle göra en robot jude. Det är denna fråga och deras allvar i diskussionen av det som gör scenen rolig. Dessa kännetecken är enligt dem att den inte har någon förhud samt att den skulle fira sabbat på lördagar. Att det är dessa två saker som väljs att pekas ut som kännetecken är de saker som gör judar annorlunda.

Diskussionen innefattar även frågan om hur de ser på själar och var personligheten hos en person sitter, om det är något som sitter i hjärnan eller om det är något som försvinner från köttet när kroppen dör. I denna scen verkar det som att de anser att personligheten och då möjligen även själen sitter i hjärnan. Med andra ord verkar de ha en vetenskaplig syn på detta.

Det är intressant att Howard har lovat sin mamma att han ska fortsätta vara jude om han blir en android, huruvida om detta kommer från en diskussion om samma möjlighet eller om något liknande finns det ingen förklaring av i scenen. I detta komiska finns det ändå en tanke om att han oavsett omständigheter ska förbli jude, för att det har han lovat sin mamma. Denna tillhörighet är viktig och ska inte ges upp ens om hans hjärna skulle bli insatt i en android.

2.2.3. *Howard äter fläsk*

Säsong 2 avsnitt 14, *The Financial Permeability* 2 februari 2009 (07:38- 07:50) – Traditioner.

Sheldon, Leonard, Penny, Rajesh och Howard sitter hemma hos Sheldon och Leonard och äter hämt-mat i soffgruppen. Leonard ger respektive sin beställning samt säger vad det kostade och kommer då till Howard.

[Leonard:] Här får du, åh, och du är skyldig mig ytterligare två dollar. Priset på Moo Shu fläsk har gått upp. [Howard ser besvärad ut och plockar upp pengar ur fickan:] Det blir svårare och svårare att vara en dålig jude.

Howard som är jude äter trots kosher-reglerna fläskkött och han tycker att det är dyrt.³⁴ Att han väljer att äta det ändå visar på att han inte är bokstavstroende. Eftersom att inte äta fläsk kan ses av vissa som annorlunda är han ett exempel på att inte alla judar följer alla matregler. Han visar på att han är öppen för att leva lite mer sekulärt än vad till exempel en ortodoxt troende jude skulle göra.

I scenen framställs han även som den historiskt stereotype juden – han är girig. Han tycker att det var väldigt besvärande att priset hade ökat med två dollar. 'Den girige juden' är kopplad till den kristna föreställningen om Judas Iskariot som mot pengar förrådde Jesus och den judiska folkmassan som dömer honom till döden men låter en brottsling gå fri i Bibeln.³⁵ Under den tid som detta utspelade sig var alla och inklusive Jesus judar men detta har inte alls fått samma inverkan på bilden av honom som för Judas.³⁶ Det finns alltså en stereotyp eller fördomar som är förknippat med Judas och judar och det är dessa som man här anspelar på för att göra scenen rolig.

Återigen använder man sig av en stereotyp som är välkänd för de allra flesta för att underhålla. Dessa fördomar är allvarliga, de har starka band till nazismen och antisemitismen, det är inte helt omöjligt att vissa judar skulle känna sig mer eller mindre kränkta av att man skämtar om det.

2.2.4. *Howard ska enligt sin mamma dejta en judinna*

Säsong 2 avsnitt 16, *The Cushion Saturation* 2 mars, 2009 (7:19- 09:01)- Relationer

Howard har börjat träffa Leslie Winkle och de ligger i hans säng efter att ha haft sex när hans mamma plötsligt kommer hem. Hon börjar ha en konversation genom att skrika till honom, vilket hon alltid gör. Mrs. Wolowitz får man aldrig se utan bara höra. Under hela denna scen ligger Leslie i sängen och ser relativt oberörd ut.

[Mrs. Wolowitz:] Howard jag är hemma! [Howard som ser obekvämt ut:] Åh toppen. [Mrs. Wolowitz:] Bokklubben blev inställd, den där saken på Phyllis hals öppnade sig igen. [Howard (skriker):] Jag är upptagen mamma! [Mrs. Wolowitz:] För upptagen för att hjälpa din mamma med dragkedjan? [Howard ser nu nervös ut (skriker):] Kom inte in mamma! [Mrs. Wolowitz:] Varför inte? [Leslie (skriker):] Han har besök! [Howard ser ännu mer nervös ut och tar sig över hjärtat:] Åh där är arytmin. [Mrs. Wolowitz:] Är hon judisk? [Howard till Leslie:] Är du judisk? [Leslie:] Nej. [Howard, snabbt efter Leslie svarat på frågan (skriker):] Ja! [Mrs. Wolowitz:] Okej, då får ni ha så roligt! Använd skydd!

Howard skruvar på sig och ser mycket besvrad ut.

---

³⁴ Groth Bente, *Judendomen*, Stockholm: Natur och kultur, 2009, s 148

³⁵ Bachner Henrik, Löw Heléne, ”‘Var fjärde svensk vill inte ha en jude som statsminister’”, från Dagens Nyheter, Publicerad 2006-03-14 01:05, <http://www.dn.se/debatt/var-fjarde-svensk-vill-inte-ha-en-jude-som-statsminister/>, hämtad 2015-01-20

³⁶ Svartvik Jesper, *Bibeltolkningens bakgator*, Stockholm: Verbum, 2008, S 69

I denna scen ser vi hur viktigt det är för Howards mamma, men inte lika för honom, att hans flickvän är judisk. Det blir ett möte mellan förhoppningarna hos den äldre generationen som är mer lite mer traditionell och den yngre som inte tycker det är viktigt. I sin helhet är detta ännu ett exempel på att Howard är en mer sekulär jude som inte följer gamla traditioner utan väljer själv vad inom den judiska traditionen som han vill bejaka. Att hans mamma till och med uppmuntrar till utomäktenskapligt skyddat sex visar även på att hon inte är speciellt hård på den punkten vad det gäller relationer, vilket är helt i linje med hur rabbiner i stort sett ställer sig till detta.³⁷

Leslies reaktion på det hela är väldigt intetsägande men hon verkar inte heller tycka att det är underligt eller blir på något sätt upprörd, vilket i sig är underligt.

2.2.5. *Rajeshs nästa liv*

Säsong 2 avsnitt 23, *The Monopolar Expedition* 11 mars 2009 (04:55- 07:16)– Traditioner Sheldon har fått erbjudande om att åka till nordpolen för att genomföra ett experiment och vill att Rajesh, Howard och Leonard följer med. Dessa tre sitter är i lägenheten och diskuterar hur de ska göra. De pratar om för- och nackdelar med att följa med, där fördelen är att de kan vara en del av en stor vetenskaplig upptäckt och nackdelen är att behöva spendera ett par månader tätt tillsammans med Sheldon.

[Howard vänder sig till Rajesh:] Du tror seriöst att du kan stå ut med Sheldon? [Rajesh svarar lugnt:] Tja, jag är hindu. Min religion lär ut att om vi lider i detta liv kommer vi att bli belönade i nästa. Tre månader på Nordpolen med Sheldon och jag är återfödd som en välhängd miljardär med vingar!

Howard suckar och ser inte alls road ut medan Rajesh som ser mycket glad ut pratar.

Återigen ett förlöjligande av hinduiska traditioner och världsbild. Även om Rajesh kanske inte är helt allvarlig när han säger detta finns det ändå en underton av att hinduer har väldigt underliga föreställningar, de tror att om man lider tillräckligt mycket kommer man att återfödvas med något så biologiskt omöjligt som vingar. Det är denna bisarra biologiska kombination som gör scenen rolig. Bara att han pratar om återfödelse i en annan kropp efter döden som beror på vad han gjort i tidigare liv³⁸ är i en västerländsk värld väldigt främmande och eventuellt lite exotiskt. Det blir en väldigt tydlig kontrast till den kristna tanken om vad som händer efter döden; att man kommer till paradiset himmelriket och

---

³⁷ Groth Bente, *Judendomen*, Stockholm: Natur och kultur, 2009, s 248

³⁸ Jacobsen Knut A, *Hinduismen*, Stockholm: Natur och Kultur, 2005, s 30

får var där i all evighet.³⁹ Även med en mer ateistisk utgångspunkt att det inte händer något efter döden blir denna framställning en kontrast, något annorlunda.

2.2.6. *Sheldon har rymt till sin mamma i Texas,*

Säsong 3 avsnitt 1, *The Electric Can Opener Fluctuation* 21 september 2009 (18:23-20:21) – Relationer samt synen på den egna och andras religion hos karaktärerna

Sheldon, Leonard, Howard och Rajesh är tillbaka från nordpolen. Sheldon får reda på att de resultat som han trodde han hade fått som skulle kunna ge honom nobelpriset inte alls var riktiga, utan de andra tre skapade dem. Anledningen till att de förändrade forskningsresultaten var att Sheldon var outhärdlig när han var på dåligt humör och därför skapade de resultat som han ville ha. När detta uppdagats och han blir förödmjukad inför hela universitetet rymmer han till sin mamma i Texas. Sheldons mamma ringer då Leonard och säger åt honom att ta med de andra två, be om ursäkt och komma och hämta Sheldon.

Scenen utspelar sig i Mrs. Coopers hem som ser lite gammaldags och lantligt ut. De tre killarna åker till Texas och när de kommer fram välkomnas de av Mrs. Cooper, hon frågar dem om de vill ha något att dricka, de andra två säger nej tack men Howard svarar att han vill ha en öl och får bestämt till svar att det inte finns någon alkohol i huset och att han ska skärpa sig eftersom han plötsligt lagt till sig med en sydstats-dialekt samt har en cowboyhatt. Sedan lägger Mrs. Cooper armen om Rajesh som ser nervös ut.

[Mrs. Cooper:] Du då? Raj var det va? Har du fortfarande svårt att prata med damerna? [Rajesh nickar] [Mrs. Cooper skrattar lite men ser sedan allvarlig ut:] För ni vet, att i vår kyrka har vi en kvinna som är en fantastisk helare. Mest gör hon människor med kryckor och i rullstol, men jag slår vad om att hon skulle vilja göra ett försök på vad det nu är för tredje-världen-demon som springer runt inuti dig.

De tre killarna ser obekväma ut och tittar på varandra.

[Leonard:] Om du inte har något emot det Mrs. Cooper, för det går ett tre-noll-fem (ett flyg) non stop tillbaka till Los Angeles och du har ingen aning om hur gärna jag vill vara på det. [Mrs. Cooper:] En flicka? [Leonard som blir lite generad:] Ja, Ma'am. [Mrs. Cooper som rynkar på ögonbrynen:] Åh bra, jag har bett för dig.

De tre killarna tittar på varandra och Sheldon kommer in i rummet som ser upprörd ut när han ser dem.

[Mrs. Cooper:] Åh, Sheldon! [Sheldon:] Vad gör de här? [Leonard:] Vi kom för att be om ursäkt. [Howard:] Igen [Leonard:] Så om du bara packar dina saker så kan vi åka tillbaka. [Sheldon:] Nej detta är mitt hem nu. Tack vare er är min karriär över. Jag kommer att spendera resten av mitt liv här i Texas och försöka lära ut Evolutionsteorin till kreationister. [Sheldons mamma som höjer ett finger (barskt):] - Akta din mun Shelly, alla har rätt till sin åsikt. [Sheldon:] Evolution är inte en åsikt, det är fakta. [Mrs. Cooper höjer nu rösten och tittar strängt på sin son:] Och det är din åsikt! [Sheldon efter att ha sett lite eftertänksam ut:] Jag förlåter er. Nu åker vi hem!

---

³⁹ McGrath Alister E, *Christian theology*, West Sussex, United kingdom: Wiley-Blackwell, 2011, s 461

Sheldon går därifrån och de tre killarna tittar på klockan och ser glada ut.

[Mrs. Cooper som nöjt plockar upp en burk läsk:] Säg inte till mig att böner inte fungerar!

Det är Mrs. Cooper som styr samtalet och hon visar återigen på den stereotypa kristna sydstataren. Hon framstår som något konservativ i och med att hon tydliggör att hon inte dricker några alkoholhaltiga drycker, tror på demoner från andra kulturer och ber regelbundet för många olika saker.⁴⁰ Något som är intressant är att hon tror att en kvinna i hennes församling har helande krafter och kan bota människor från diverse saker. Att hon benämner Rajesh:s stumhet som något som kommer från den del av världen som han är uppvuxen i samt att det är en demon är återigen ett etnocentriskt uttryck från hennes sida. Vad hon menar när hon säger att det var bra att Leonard har en tjej som väntar på honom hemma är oklart, men antingen syftar det till att hon bett för att han ska hitta en partner alternativt att hon bett för att han inte ska vara homosexuell. Om det är det sistnämnda är likaså detta en del av bilden av den stereotypa konservativa kristna Texas-bon. Det är denna stereotyp som gör att scenen är rolig, hennes världssyn är långt ifrån normens och ses därför som konstig. Hon verkar även försvara kreationism, det vill säga tron på att jorden är skapad av Gud så som i bibeln. Hon menar på att den också ses som ett fakta, samtidigt som hon inte verkar vara speciellt kritisk mot evolutionsteorin utan accepterande av att man får ha olika åsikter i frågan. Detta resonemang i sig är dessutom lite motsägelsefullt.

Sheldon anser däremot att en religiös föreställning inte kan ses som fakta, för honom krävs vetenskapliga bevis för detta. Han visar därmed även på att han som representant för en yngre generation har ändrat åsikt från den som han antagligen blev lärd som barn. Han har trots sin konservativa uppväxt en mer sekulär syn på frågan, men är samtidigt på något sätt fundamentalistisk i sin tro på vetenskapen.

2.2.7. *Rajesh ska lära Sheldon att meditera*

Säsong 3 avsnitt 18, *The Pants Alternative* 22 mars 2010 (05:15- 07:50 och 08:11- 10:56)

– Traditioner

Sheldon har vunnit en utmärkelse för sitt arbete och för att få denna måste han hålla ett tal vid utdelningsmiddagen, problemet är att han har scenskräck. För att hjälpa honom erbjuder sig Penny, Rajesh och Leonard att hjälpa honom på sina egna sätt. Penny ska ta med honom och köpa en ny kostym som ska ge honom självförtroende, Leonard erbjuder terapi för att hitta källan till rädslan och Rajesh ska lära honom att meditera för att kunna hantera rädslan bättre. När vännerna berättar för Sheldon att de ska hjälpa honom får var och en presentera vad de tänkt göra och eftersom Penny befinner sig i rummet kan

---

⁴⁰ Ryding Lars, ” Monett – spännet i USA:s bibelbälte”, från Svenska Dagbladet, publicerat 17 oktober 2004 kl 13:09, http://www.svd.se/nyheter/utrikes/monett-spannet-i-usas-bibelbalte_168624.svd , hämtad 2015-01-20

inte Rajesh prata högt utan viskar sitt svar till Howard som inte riktigt hör vad han säger utan säger istället: ”Jag vet inte, någon indisk meditations-skit.”

I nästa scen ska Sheldon och Rajesh meditera, de befinner sig fortfarande i lägenheten men den är nu nerläckt förutom en flertalet ljus som står på soffbordet tillsammans med en högtalare. Rajesh har även tänd rökelse samt slagit på orientalisk musik. Bägge två sitter på golvet på kuddar i typisk meditationsställning.

[Rajesh med instruerande röst]: Okej Sheldon, jag kommer leda dig genom en serie av meditationsövningar. Dessa övningar kommer från de urgamla gurus från Indien och har hjälpt mig överkomma mina egna rädslor. [Sheldon:] Och ändå kan du inte prata med kvinnor.

Rajesh förklarar att meditation ändå har hjälpt honom att kunna befinna sig i samma rum som kvinnor, något som han tidigare inte kunde. Sedan börjar han att instruera Sheldon genom att be honom att blunda. Detta gör Sheldon rädd för att han ska slå honom eftersom hans syster brukade göra så när de var små. Efter att ha lovat Sheldon att inte slå honom när han blundar ber Rajesh honom att fantisera om en plats där han känner sig trygg. Denna plats för Sheldon är SimCity (ett dataspel som går ut på att bygga och sköta om en stad), eller mer specifikt hans egen stad Sheldonopolis. Sheldon blundar och pratar länge om hur han rör sig i staden och hur det plötsligt dyker upp ”ett Godzilla-liknande monster”. Det hela slutar med att Rajesh ger upp och går därifrån för att han blir så irriterad på Sheldon, som dessutom ifrågasatte allt han sa.

[Sheldon:] Precis som jag misstänkte, meditation är inget annat än humbug.

Varken Sheldon eller Howard tror att meditation kan hjälpa Sheldon eller hjälpa för något över huvud taget. Å andra sidan berättar Rajesh sedan om hur meditation har hjälpt honom. Han påpekar även att det är en gammal tradition att meditera och som lärts ut av religiösa ledare. Han försöker få meditation att låta som något välbeprövat men samtidigt lite exotiskt eller mystiskt. Att de sitter på golvet, lyssnar på orientalisk musik och har väldigt mörkt i rummet förstärker detta.

I denna scen är det inte meditationen i sig som är det roligaste utan att Sheldons tryggaste plats är en stad i ett dataspel och hur långt han drar detta medan han ändå under hela tiden är allvarlig. Det är också till viss del förlöjligande av meditation som under de senaste årtionden har blivit väldigt populärt, många ser det som träning och avslappning.⁴¹ Meditation är en stor industri världen över och säljer både filmer och appar med guidade meditations-sessioner.

Meditation kan som tidigare nämnts vara en form av religiös praxis och det blir återigen avvisat som något konstigt eller påhittat. De andra ser på det som, för att citera Sheldon, ”humbug”. Karaktärerna har

---

⁴¹ Heelas Paul, Woodhead Linda, *The Spiritual Revolution*, Malden, USA: Blackwell Publishing, 2005, s 8

svårt att se att meditation skulle kunna ge någon effekt, även om de inte gör något aktivt för att försöka få Rajesh att sluta med det. Det visar ändå på någon form av respekt för det.

2.3. Analys av kategorierna i sin helhet

2.3.1. *Relationer*

Vad det gäller denna kategori som bara förekommer i två av scenerna är det svårt att säga något gemensamt eftersom scenerna handlar om så pass olika saker. Det som går att säga är att det är tydligt att tvåsamhet är något viktigt, men det är svårt att dra någon slutsats om det har med religiositet eller allmänna normer att göra. Tvåsamheten skall vara heterosexuell och för judar är det viktigt att dejta eller gifta sig med en annan jude. Att vänta med sex till äktenskap är inte speciellt viktigt och det är accepterat att använda preventivmedel. Skall man säga något gemensamt är det att den som är religiös inte får ha vilka relationer hen vill utan det finns restriktioner inom traditionerna.

2.3.2. *Synen på den egna och andras religion hos karaktärerna*

Inom denna kategori är det i huvudsak Sheldons mamma, Mrs. Cooper, som säger mest och är därmed tydligast. Hon har helt klart övertygelsen om att hennes religion är den rätta och att alla andras borde bli anhängare av den. Detta är också inom många kristna rörelser en grundtanke, att alla ska bli frälsta. Vad hon tycker om hinduism är tydligt, det är något konstigt och okristligt som ger dig demoner. Dessa repliker om att hinduism skulle innefatta dessa underliga saker berättar även att det hon säger är felaktiga fördomar om religionen som bara personer med dålig kunskap tror på. Hon exemplifierar hur fördomar är något negativt och som inte uppmuntras. Hon verkar inte själv se likheterna mellan hennes inställning till tron på att vissa djur skulle vara magiska och att hon själv tror på demoner som kommer från Indien som gör att Rajesh inte kan prata i närheten av kvinnor. Hon verkar ge skenet av att försöka vara accepterande av andra religioner men det framgår ändå att alla andra utom hennes egen är fel. Rajesh verkar ha lite självdistans till vad det gäller hans religiositet och skämtar lite om reinkarnation men han anser att meditation kan hjälpa mot problem som är kopplade till psyket. Han är i övrigt mycket accepterande av de andras religioner och, förutom Leonard, den ende som inte motsätter sig till något som är kopplat till religion. Howards attityd till sin egen religion verkar vara att han ser den som en del av sin identitet, men att han inte följer alla traditioner som det skulle kunna innebära att vara jude. Han ger i avsnittet där Sheldon ska lära sig att meditera uttryck för att hinduism innehåller vissa saker som är konstigt eller osant. Han tycker även att Mrs. Cooper är väldigt påträngande med sin religion. Sheldon står långt ifrån sin mammas syn på världen och kristendom. Eftersom han är väldigt vetenskaplig i sin

världssyn kritiserar han kreationism samt meditation, han tycker att de är antingen påhittade eller för ovetenskapliga. Han är ändå respektfull mot hur hans mamma och hans vänner tror och utövar sin religion.

2.3.3. *Traditioner*

Inom denna kategori syns en tydlig distinktion, att Rajeshs hinduiska traditioner inte alls är lika accepterade som Howards eller Mrs. Coopers. De andra karaktärerna kommenterar inte ens att Howard bryter mot kosherreglerna, medan meditation tydligt avfärdas trots att det har hjälpt Rajesh med sin sociala fobi. Mrs. Coopers uttryck för kristna traditioner ses också som konstiga. Howards religiösa tillhörighet ges mer acceptans i och med att han är en så pass 'modern' jude som inte följer alla regler och inte heller hans mamma håller stenhårt på traditioner. Judendomen ses som mer förändringsbenägen än de andra religionerna i serien, Howard kan bortse från traditioner utan att någon, inklusive han själv, ser det som fel eller problematiskt.

Det är inom denna kategori som det blir tydligt hur det görs skillnad på praktik och att religion som ett antal föreställningar om världen och hur man bör leva. Det är när religionen ges praktiska uttryck som de andra karaktärerna tittar snett på den som utför detta praktiska. Religion bör vara något som är privat och inte utförs när man är tillsammans med andra, det är konstigt.

3. Slutsatser

De tre religionerna framställs på väldigt olika sätt och alla är mer eller mindre stereotypa. Kristna framstår som konservativa som har fördomar och dålig kunskap om andra religioner. Kristna är med andra ord lite dumma människor som dessutom försöker få andra att också bli kristna. Det är den religion som framställs mest negativt. Hinduism är i serien en religion som innefattar underliga saker som är lätt att göra humor av men samtidigt är Rajesh en av de som har mest accepterande attityd till religiositet över lag. Han själv får inte i någon av scenerna medhåll om något som är uttryck för hans religion. Judendomen är den religion som får mest positiv framställning och judiske Howard är ett exempel på en 'sekulär jude' som inte följer de regler som är starkt förknippade med judendomen. Serieskaparna kan däremot använda judiska stereotyper som är väl kända för att skapa underhållande scener. Att vara troende i allmänhet är däremot helt accepterat så länge som du inte försöker praktisera din tro tillsammans med andra eller konvertera dem. Vad man tror på och hur man praktiserar religionen är dessutom viktigt för synen på religionen och måste finnas någon rimlighet eller logik i det, och det är på grund av detta som Mrs. Coopers kristendom och Rajeshs hinduism framställs lite mer negativt. De saknar någon form av vetenskaplighet som skulle legitimera religionens trovärdighet. Det råder en form av respekt för judendomen i serien som inte alls finns för kristendom och hinduism.

För att besvara min andra frågeställning om vilka skillnader det görs mellan religionerna, hittas en del av svaren i svaret på första frågan (stycket ovan). Judendomen framställs som mer bunden till regler som har med praktiska utföranden att göra, men som man inte måste göra. Hans öppenhet till att det inte måste vara som det alltid har varit är en kontrast till Mrs. Cooper som bland annat tror på kreationism. Vidare uppvisar hon att både görande, så som genom bön, tro är viktigt samt att kristna kan vara väldigt etnocentriska och ser ner lite på andra religioner. För Rajesh och hinduism, som fått en mer förlöjlig roll i serien, framhålls främst på tron på reinkarnation och den mer praktiska meditationen som religionens centrala komponenter. I serien görs det över lag skillnad på religiöst görande och att tro, praktiserande av religion skämtas det om och ses som underligt och onormalt medan serien sällan driver med tro. Detta är en del av varför hinduism och kristendom framställs lite mer negativt, i seriens framställning av dem är det praktiska görandet viktigt – vilket det inte är inom judendomen.

4. Avslutande diskussion

Mina slutsatser var förvånande— att hinduism framställs som konstigt var dock lite förväntat. Det som var mindre väntat var hur positivt Judendomen framställs trots vissa förlöjliganden samt att hinduism inte framställdes som något ”exotiskt” i positiv bemärkning. Det som var mest förvånande är hur negativt kristna framställs.

För att anknyta till teorin om mediatisering vill jag poängtera att det är denna bild som här har presenterats som tittarna nås av. Som sagt nådde serien ut till 20 miljoner tittare under sin 7:e säsong, det är många människor som får det bekräftat att judar följer regler, kristna från den amerikanska södern och hinduer är mer eller mindre konstiga. Detta blir problematiskt, när man samtidigt framhäver de saker som inom traditionerna är väldigt säregna och i många fall på ett negativt sätt. Samtidigt som karaktärer inte opponerar sig mot någon trosföreställning, men kritiserar när ett religiöst handlande utförs. Vikten av att det måste finnas rimlighet i vad man tror på är tydlig. Jag tror att dessa bilder hittas på fler ställen i media än just bara denna serie, och det gör helt klart något med hur människor ser på religiösa grupper. Men är det inte bara humor då? Är inte serien bara underhållning för massorna som bara är gjort för att någon ska tjäna pengar? Nej, det är mer än det säger mediatiseringsteorin. Medvetet eller omedvetet lär vi oss någonting när vi tittar på TV, oavsett om det är fakta eller ej. Denna teori får även medhåll i resonemanget som Ola Sigurdson för där han också påvisar att religion i rörlig bild påverkar attityder och är en del av människors socialisation. Hur religion är eller hur man bör bete sig som religiös person visas tydligt i denna serie. Hur mottas hur Howard beter sig av en judisk tittare? Hur tänker en hindu om hur det skämtas om att Rajesh vill återfödas som en lång vältränad man som kan flyga? Hur känner den kristna tonåringen för att Mrs. Cooper insinuerar att homosexualitet inte är okej och något som man kan be för ska gå över?

För att koppla till teorierna om etnocentrism och exotism anser jag att det finns en del av bägge i serien, och då främst etnocentrism. Detta framgår speciellt i frågan om skillnaden mellan hur tro och religiösa utföranden skildras. I och med att religiöst görande ses som underligt och ovälkommet är det rimligt att utgångspunkten för framställningen kan vara att religion handlar om att ha en personlig tro och ’de andra’ som inte är som ’oss’ ägnar sig åt praktik, vilket är fel. Därför är både kristendom och hinduism porträtterade ur ett mer etnocentriskt perspektiv än vad judendomen är. Ofta handlar etnocentrism om att peka på minoriteter, men i denna serie har även kristendom som inte är en minoritet i den delen av världen blivit drabbad. Att hinduism ses genom denna åskådning är inte lika förvånande i och med att etnocentrism har bakgrund i orientalismen som härstammar från den del av världen som hinduism främst hittas i. Exotism finns det knappast någon i serien förutom när Rajesh ska meditera med Sheldon, allt i scenen är lite exotiskt med ljusen och att sitta på golvet, även om karaktärerna i serien är tydliga med att det bara är ett påhitt med meditation. Men de gör på ett annorlunda sätt än vanligt för att utföra den exotiska aktiviteten meditation.

Som McGuire skriver om levd religion, att religion kan ha så många mer praktiska uttryck än klassiska religiösa utövande som många spontant tänker på när man pratar om religiöst görande. Utgångspunkten är ofta att det är något som utförs i någon form av heligt hus eller tillsammans med andra som gör samma sak. I scenerna som analyserats ges exempel på ett par religiösa göranden och även göranden som inte passar in i den ramen. Levd religion är i serien något som är underligt och inte accepterat, det ses inte som normalt. Detta skapar frågan om varför religiöst görande är så mycket mer tacksamt att göra humor av. Att få ha vilken inre övertygelse man vill är överordnat medan de praktiska uttrycken inte är lika känsligt att förlöjliga.

Om det påverkar innehållet i serien att en av skaparna till serien, Chuck Lorre, är jude är svårt att säga enbart utifrån denna studie, men med tanke på att judendom är den religion som framställs mest positivt är det ingen omöjlighet. Skaparen av en series åsikter kan som Feltmate framlagt lysa igenom i själva serien, även om det inte är speciellt troligt att the Big Bang Theory har samma satiriska eller samhällskritiska innehåll som serien South Park har eftersom de inte riktigt faller in i samma genre. I och med att han är jude och har en så pass central position inom produktionen är det inte en orimlighet att han skulle säga nej om någon av de andra författarna till avsnitten skulle vilja driva, enligt honom, allt för mycket med judendom och den judiska karaktären. Något som märks är att skaparna av serien har någon slags medvetenhet om stereotyperna av de tre olika religionerna. Om denna medvetenhet är byggd på att de känner till fördomarna eller om det handlar om att de har dessa fördomar som porträtteras är dock omöjligt att säga något om utifrån denna undersökning.

I David Feltmates artikel om nya religiösa rörelser och nya kyrkor inom animerade humorserier använder han kategorierna Accepterade, Irriterande, Vilseledd samt Farliga för att analysera olika nya religiösa rörelser som hittas i någon av de tre serierna som han analyserat. Applicerar man dessa kategorier på det material som finns i denna uppsats, som visserligen inte är nya religioner eller rörelser, går det snabbt att utesluta den sista kategorin eftersom ingen av religionerna skulle kunna ses som farliga. Dock hittas de andra kategorierna bland de tre religionerna. Detta stärker min slutsats om att det görs skillnader mellan religionerna samt bekräftar Feltmates andra artikel om att olika religioner porträtteras olika i ramen av humor. Med tanke på att judendom ges den mest positiva framställningen finns det en möjlighet till att denna religion är svår att skämta med, det är inte lika accepterat att skämta om judar på grund av dess historia, närmare bestämt Förintelsen under andra världskriget. Om detta är utgångspunkten ställer detta frågan om censur som Feltmate även diskuterar. Blir det en slags censur när man inte kan skämta lika fritt om judendom som med hinduism? Eller beror det bara på att skaparna eller utgivarna vet att dessa skämt inte skulle fungera på grund av att det är ett känsligt ämne? Att det handlar om att visa respekt för tittaren eller om det handlar om att det saknas en inställning eller medvetenhet om att göra framställningarna så jämställda som möjligt är två möjligheter.

Hjarvard framlägger tre olika utfall av mediatiserad religion, och i denna undersökning hittas tydligt den tredje kategorin – Banal religion. Detta innebär att religion görs till något kommersiellt och underhållande samt används för att peka och säga ”titta vad konstiga de är och hur normala vi är” - ett etnocentriskt synsätt. Detta märks tydligt i serien i och med de tydliga markeringarna av vad som är ett accepterat beteende när det kommer till religiösa uttryck. Som tidigare nämnts är den i serien som framstår som mest annorlunda Sheldons mamma. Hennes ovetenskaplighet i sin livsåskådning blir en tydlig markör för vad det är som normalt och inte. Hon ger även tittaren den självbekräftande känslan av att kunna peka på någons idioti och känna sig lite överlägsen denne, att veta att denne gör eller har fel och är omöjlig att få till förändring. Religionerna passar in på alla sätt och vis i Hjarvards begrepp Banal religion, religionerna blir en del av underhållningen samt ger tittarna möjligheten att känna sig lite bättre än de ologiska troende karaktärerna i serien.

Under denna studie framkom det, som nämntes i forskningsbakgrunden, att det är ett relativt outforskat område. Det är väldigt få som fördjupat sig inom vad specifika serier ger ut för bild av religiositet, religioner samt religiöst handlande. Tv-serier är idag väldigt populärt och många lägger en relativt stor del av sin vakna tid på att titta på dem, därför är det viktigt att utforska området mer. Utifrån att det finns mycket fördomar om religion och det är stereotyper som oftast skämtas om när humor och religion kombineras är detta ett viktigt område, eftersom fördomar om 'den andre' är ett mycket stort problem idag världen över. Ett viktigt studieområde skulle vara att titta på vad tittare faktiskt uppfattar om religioners framställningar i serier och även deras egna synsätt för att se om dessa skulle kunna ha något samband.

5. Sammanfattning

Denna uppsats undersöker hur de tre religionerna judendom, kristendom samt hinduism framställs och görs skillnader mellan i de tre första säsongerna av den amerikanska sitcom-serien *the Big Bang Theory*. Anledningen till att ämnet är relevant är att tv idag är en viktig faktor för människors socialisering. När vi ser på tv lär vi oss hur vi själva bör vara, och med detta i åtanke är det av vikt att denna serie har sedan sin start år 2007 blivit otroligt populär. Serien handlar om ett gäng unga naturvetenskapliga forskare och personer i deras närhet, och framför allt deras oförmåga till sociala samspel. Genom en filmanalys gavs resultatet att religionerna som porträtteras i serien har olika framställningar. Kristendom i serien är konstigt och kristna är etnocentriska som ägnar sig åt bordsbön bland icke-kristna, försöker konvertera människor i sin närhet samt är kreationister. Detta är framför allt en stereotypisk bild av de amerikanska kristna sydstaternas mentalitet, vilket är en negativ bild. Den judiska karaktären som tycker att sin judiska identitet är viktig men som bryter mot kosher-regler framstår som en sekulär religiös person som inte låter sin religion påverka livet speciellt mycket. Den traditionen framställs alltså som mer positiv och centrerad till levnadsregler. Hinduiske Rajesh får, liksom kristna Mrs. Cooper, stämpeln av att vara konstig eftersom han tror på karma och reinkarnation och utför meditation för att må psykiskt bättre, vilket de andra anser är helt orimligt. Hinduism framställs därmed också som något underligt och på ett negativt sätt. Dessa skildringar visar på de skillnader som görs mellan religionerna, och vad det gäller generella skillnader mellan religionerna är det tydligt att religion är något som man skall hålla för sig själv. Religiöst görande, som framställs som viktigt för kristna och hinduer, är inte accepterat - i alla fall inte bland andra människor. Den tidigare forskningen inom detta område bekräftar de resultat som framkommit och forskning i framtiden kommer förhoppningsvis att ytterligare öka medvetenhet om vad människor idag tittar på och dess påverkan.

Käll- och litteraturförteckning

Artiklar och böcker

- Andersson, Lars Gustaf, & Hedling, Erik, *Filmanalys: en introduktion*, Lund: Studentlitteratur, 1999
- Capucac, Dave Dean, *Religion and Ethnocentrism : An Empirical-theological Study*, Leiden: Brill, 2010
- Feltmate David, "New Religious Movements in Animated Adult Sitcoms—A Spectrum of Portrayals" ur: *Religion Compass*, 5/7, 2011: 343–354
- Feltmate David, "Cowards, Critics, and Catholics" ur: *Bulletin For The Study Of Religion*, Volym 42, Nummer 3, september 2013
- Groth Bente, *Judendomen: Kultur, historia, tradition*, Stockholm: Natur och kultur, 2009
- Heelas Paul, Woodhead Linda, *The Spiritual Revolution; Why religion is giving way to spirituality*, Malden, USA: Blackwell Publishing, 2005
- Hjarvard, Stig, "The mediatization of religion: A theory of the media as agents of religious change" ur: *Northern Lights: Film & Media Studies Yearbook*, Volym 6, Nummer 1, juni 2008, s 9-26
- Hjarvard, Stig, Lövheim Mia, *Mediatization and religion: Nordic perspectives*, Göteborg: Nordicom, 2012
- Jacobsen Knut A, *Hinduismen: Historia, tradition, mångfald,*, Stockholm: Natur och Kultur, 2005
- McGrath Alister E, *Christian theology: an introduction*, West Sussex, United Kingdom: Wiley-Blackwell, 2011
- Said Edward W. *Orientalism*, Stockholm: Ordfronts Förlag, 1993
- Sigurdson, Ola, "Vem skriver manus till mitt liv?" ur: red: Tomas Axelson och Ola Sigurdson, *Film och religion*, Örebro: Cordia, 2005
- Svartvik Jesper, *Bibeltolknings bakgator: Synen på judar, slavar och homosexuella i historia och nutid*, Stockholm: Verbum, 2008

Avsnitt

Aronsohn Lee, Holland Steve, Prady Bill (Författare), & Cendrowski Mark (Regissör), Säsong 3 avsnitt 1, The Electric Can Opener Fluctuation, Lorre Chuck, Prady Bill (Exekutiva producenter), *The Big Bang Theory*, New York : CBS, 2007

Engel Stephen, Prady Bill (Författare) & Murray Joel (Regissör), Säsong 1 avsnitt 9, The Cooper-Hofstadter Polarization, Lorre Chuck, Prady Bill (Exekutiva producenter), *The Big Bang Theory*, New York : CBS, 2007

Holland Steve, Lorre Chuck, Prady Bill (Författare), & Cendrowski Mark (Regissör), Säsong 3 avsnitt 18, The Pants Alternative, Lorre Chuck, Prady Bill (Exekutiva producenter), *The Big Bang Theory*, New York : CBS, 2007

Kaplan Eric, Rosenstock Richard (Författare), & Cendrowski Mark (Regissör), Säsong 2 avsnitt 23, The Monopolar Expedition, Lorre Chuck, Prady Bill (Exekutiva producenter), *The Big Bang Theory*, New York : CBS, 2007

Lorre Chuck (Författare), & Cendrowski Mark, Säsong 3 avsnitt 16, The Cushion Saturation, Lorre Chuck, Prady Bill (Exekutiva producenter), *The Big Bang Theory*, New York : CBS, 2007

Lorre Chuck, Molaro (Författare), & Cendrowski Mark (Regissör), Säsong 2 avsnitt 14, The Financial Permeability, Lorre Chuck, Prady Bill (Exekutiva producenter), *The Big Bang Theory*, New York : CBS, 2007

Lorre Chuck, Prady Bill, (Författare) & Holland Savage Steve (Regissör), Säsong 1 avsnitt 4, The Luminous Fish Effect, Lorre Chuck, Prady Bill (Exekutiva producenter), *The Big Bang Theory*, New York : CBS, 2007

Digitala källor

Bachner Henrik, Lööw Heléne, ”‘Var fjärde svensk vill inte ha en jude som statsminister’”, från Dagens Nyheter, Publicerad 2006-03-14 01:05, <http://www.dn.se/debatt/var-fjarde-svensk-vill-inte-ha-en-jude-som-statsminister/> , hämtad 2015-01-20

The Big Bang Theory Wiki, <http://bigbangtheory.wikia.com/>

CBS Interactive, http://www.cbs.com/shows/big_bang_theory/about/, hämtad 2014-11-17

Nationalencyklopedin; etnocentrism, www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/etnocentrism ,

hämtad 2015-01-19

Ryding Lars, ” Monett – spännet i USA:s bibelbälte”, från Svenska Dagbladet, publicerat 17 oktober 2004 kl 13:09, http://www.svd.se/nyheter/utrikes/monett-spannet-i-usas-bibelbalte_168624.svd , hämtad 2015-01-20

Sveriges radio, ”Exotism - om Gauguin och sex, slumturism och fördomar”, <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/65881?programid=3810> , hämtad 2015-01-19

Webb Mitovich, Matt, ” Sunday Night Football, Big Bang Top Ratings for 2013-14 Season; No. 2 New Comedy Got Axed” , <http://tvline.com/2014/05/22/tv-season-rankings-2013-2014-big-bang-theory-greys-anatomy/> hämtad 2014-11-13